

RIKKIHEKSAFLUORIDIN (SF6) KÄYTTÖ SÄHKÖNJAKELULAITTEISSA – yhteenveto verkonhaltijoille tehdystä kyselystä, tilastovuosi 2013

Sähköverkonhaltijoille (jakelu-, alue- ja kantaverkko) lähetettiin keväällä 2014 [kysely](#), jolla haluttiin selvittää mm. verkonhaltijoiden omistuksessa olevaa SF₆-kaasumäärää ja syntyneitä päästöjä. Kysely on tehty vuosittain alkaen vuodesta 2003. Kysely perustuu eurooppalaisten SF₆-sähkölaitteiden valmistajien muodostaman yhteistoimintaelimen (CAPIEL) julkaisuun: [Methodology to Quantify Emission of SF₆ for SF₆ Switchgear production and Use](#). SF₆-päästöjen laskenta perustuu SF₆-laitteiden omistajan vastuuseen kerätä ja ylläpitää SF₆-kaasun käyttöön liittyviä tietoja. Vuoden 2013 tietoja kysyttiin kaikilta verkonhaltijoilta (97 kpl) ja vastaukset saatiin 91 verkonhaltijalta. Kyselyn vastausprosenttia 94 % voidaan pitää hyvin kattavana.

SF6- KAASUKYSELYN PERUSTIETOJA 2013	Vastauksia		Omistaa SF6- kaasua		Kaasumäärässä muutosta v. 2013	
	kpl (kpl)	%	kpl	%	kpl	%
Jakeluverkko	78 (82)	95 %	69	88 %	39	50 %
Alueverkko	12 (14)	86 %	9	75 %	4	33 %
Kantaverkko	1 (1)	100 %	1	100 %	1	100 %
YHTEENSÄ	91 (97)	94 %	79	88 %	44	42 %

Taulukko 1. Sähköverkonhaltijoiden SF6-kysely, perustietoja (tilastovuosi 2013)

Sähköverkonhaltijoiden omistuksessa oleva SF₆-kaasu jakautui vuonna 2013 laiteryhmittäin taulukon 2 mukaisesti. Sähkölaitteissa olevasta kaasun määrästä noin 57 % oli kytkinlaitoksissa (pääosin 110-400 kV:n kytkinlaitoksissa), 22 % oli RMU-kojeistoissa ja katkaisijoissa oli 21 %. Laitteissa olevasta kaasusta noin 64 % oli jakeluverkon laitteissa ja kantaverkon laitteissa oli noin 33 %. Alueverkon laitteissa oleva kaasumäärä oli vähäinen (noin 3 %).

SF6-KAASUN JAKAUTUMINEN LAITERYHMITÄIN 2013	110-400 kV kytkinlaitokset		110-400 kV katkaisijat		10-20 kV kytkinlaitokset		10-20 kV katkaisijat		RMU-kojeistot		Muut		Yhteensä	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
	Jakeluverkko	29538	31,4 %	4063	4,3 %	3511	3,7 %	1429	1,5 %	20501	21,8 %	347	0,4 %	59388
Alueverkko	789	0,8 %	928	1,0 %			649	0,7 %			94	0,1 %	2460	2,6 %
Kantaverkko	21077	22,4 %	10840	11,5 %			363	0,4 %					32280	34,3 %
YHTEENSÄ	51403	54,6 %	15830	16,8 %	3511	3,7 %	2441	2,6 %	20501	21,8 %	440	0,5 %	94127	100,0 %

Taulukko 2. SF6-kaasun jakautuminen laiteryhmittäin (tilastovuosi 2013)

Sähköverkonhaltijoilla oli vuoden 2013 lopussa omistamissaan sähkölaitteissa ja säiliöissä rikkiheksafluoridia (SF₆) lähes 96 000 kg. Kojeistoissa olevan SF6-kaasun määrä kasvoi vuodessa lähes 5 200 kg (Taulukko 3). SF6-kaasun kokonaismäärä on kasvanut tasaisesti raportointivuosien aikana, johtuen pääasiassa kojeistoissa olevan kaasun määrän lisääntymisestä. Säiliöissä olevan SF6-kaasun määrä on vaihdellut vuosien saatossa, mutta ollut kokonaisuudessaan lievässä kasvussa raportoitujen vuosien aikana.

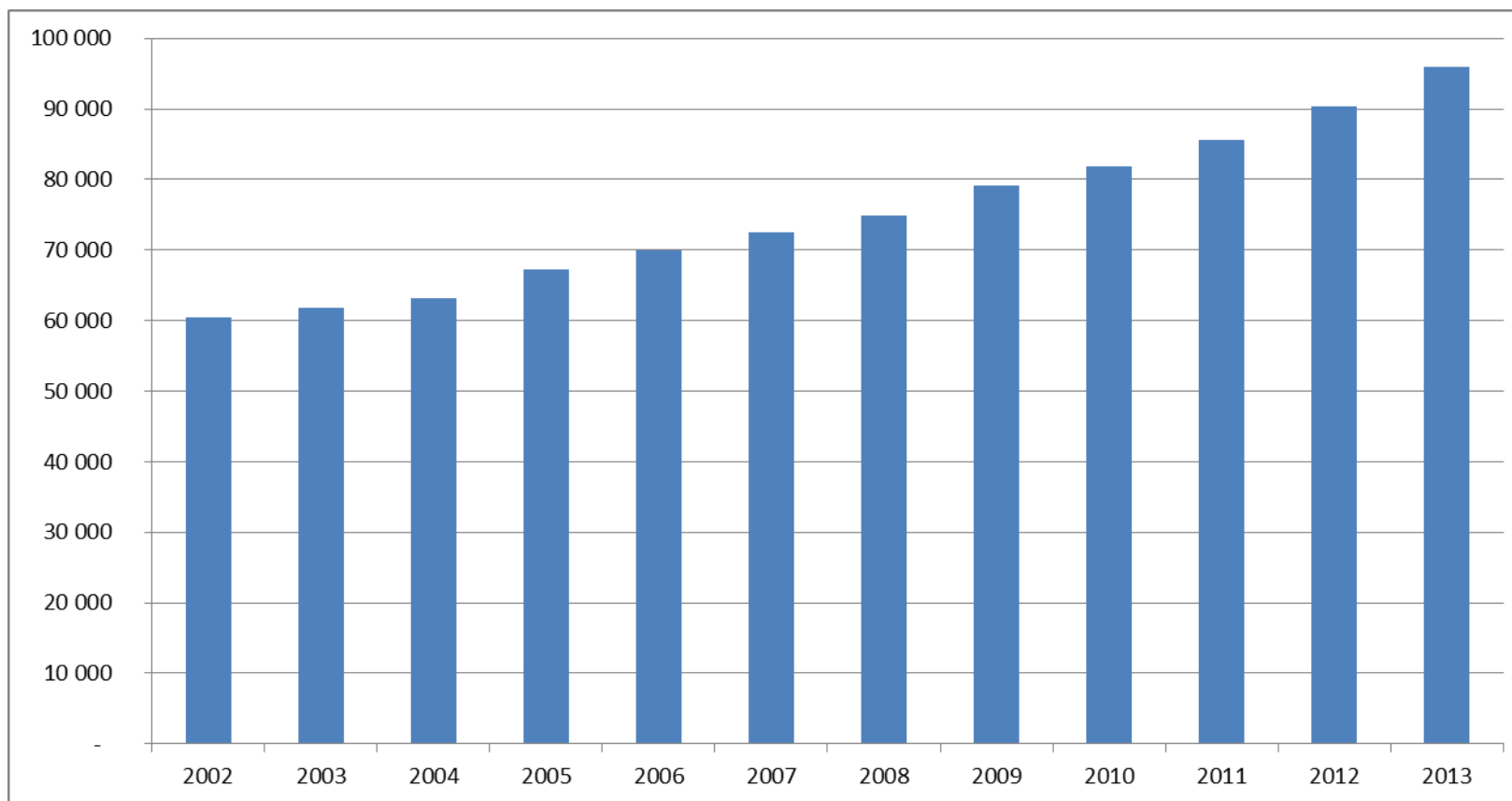
SF6- KAASUTASE v. 2008 - 2013	SF6-kaasua säiliöissä (kg)						SF6-kaasua kojeistoissa (kg)						Yhteensä SF6-kaasua (kg)						Muutos SF6-kaasun määrässä kojeistoissa 2012-2013 (kg)	Muutos SF6- kaasun määrässä yhteensä 2012-2013 (kg)
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Jakeluverkko	703	701	951,3	979	1110	1221	48293	51557	52850	54632	57258	59388	48996	52258	53801	55611	58369	60609	2130	2241
Alueverkko	145	141	136,8	215	133	145	1156	1309	1830	1617	2464	2460	1301	1450	1967	1832	2597	2604	-4	8
Kantaverkko	162	340	342,1	184	224	466	24436	25000	25701	28015	29229	32280	24598	25340	26043	28199	29453	32745	3050	3292
YHTEENSÄ	1010	1182	1430	1378	1468	1831	73885	77865	80381	84263	88951	94127	74895	79047	81811	85641	90419	95959	5176	5540

Taulukko 3. SF6-kaasutase 2008 – 2013 (tilastovuosi 2013)

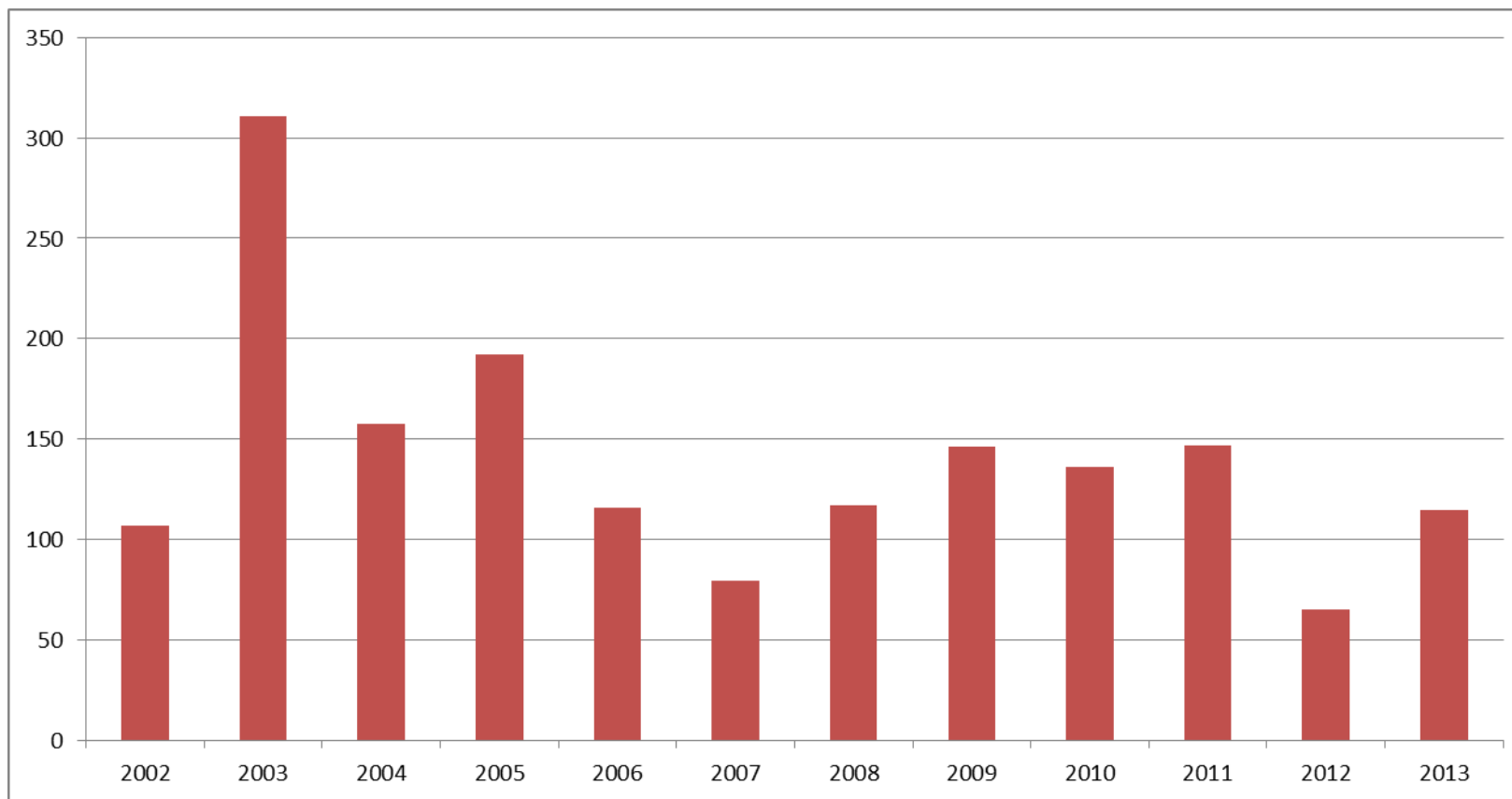
Verkonhaltijat hankkivat SF6-kaasua vuoden 2013 aikana yhteensä lähes 5 500 kg (uusien laitteiden mukana ja säiliöissä). Lähes kaikki vuonna 2013 hankitusta kaasusta tuli uusien kojeistojen mukana. Käytettyä kaasua toimitettiin edelleen reilut 90 kg. Vuodelle 2013 kirjautunut SF₆-päästö sähkön siirrossa ja jakelussa käytetyissä laitteissa oli 115 kg. Pieni päästö määrä on vain 0,12 % verkonhaltijoiden omistuksessa olevasta SF₆ -kaasun kokonaismäärästä (Taulukko 4) ja on tasoltaan edellisvuotta korkeampi, mutta selkeästi alempi kuin tätä edeltävinä vuosina.

SF6-KAASUN HANKINTA, KÄYTTÖ JA PÄÄSTÖT V. 2012 (kg)	Hankittu uutta SF6- kaasua säiliöissä	Hankittu käytettyä (käyttökelpoista) SF6-kaasua säiliössä	Hankittu SF6- kaasua uusien kojeistojen mukana	Yhteensä SF6-kaasua					SF6-kaasun päästö, E		
				hankittu, A (säiliöissä ja kojeistojen mukana)	käytetty, U (hankitun ja omistuksessa olleen määränerotus)	Toimitettu kotimaassa, T _{dom}	Toimitettu ulkomaille, T _{exp}	2011	2012	2013	
Jakeluverkko	239	12	1887	2138	187	74	19	120	40	94	
Alueverkko	19	0	15	34	8	1	0	1	0	7	
Kantaverkko	0	0	3305	3305	13	0	0	26	25	13	
YHTEENSÄ	258	12	5207	5477	208	75	19	147	65	115	

Taulukko 4. SF6-kaasun hankinta, käyttö ja päästöt (tilastovuosi 2013)

Kuva 1. SF6-kaasun kokonaismäärä 2002 – 2013 (kg)

Kuva 2. SF6-päästöt 2002 - 2013 (kg)

Sähköverkonhaltijoilla oli vuoden 2013 lopussa omistuksessaan käytettyä kaasua 56 kg. Käytöstä poistetuissa kojeistoissa oli kaasua 167 kg. Vuoden 2013 aikana kuusi vastaajaa oli edelleen toimittanut käytöstä poistettuja SF₆-kojeistoja ja/tai kaasua. Käytöstä poistetut kojeistot, vaurioituneet kojeistot ja kojeista talteen otettu käytetty kaasu oli useimmiten toimitettu valmistajalle, maahantuojalle tai myyjälle joko verkkoyhtiön tai huolto- ja kunnossapitoa hoitavien yritysten toimesta.

SF₆ -kaasua sisältäviä laitteita omistavista verkonhaltijoista 54 % ilmoitti, että laitteille ei ole tehty huolto- tai kunnossapidon toimenpiteitä vuonna 2013. Reilu kolmannes (39 %) vastaajista ilmoitti ostaneensa huolto- ja kunnossapitopalvelun ulkopuolelta. Yrityksistä vain 7 % oli hoitanut huollon ja kunnossapidon joko kokonaan tai osittain itse.

11 vastaajaa ilmoitti vuonna 2013 SF₆-päästöihin johtaneita tapahtumia. Ilmoitetut päästötapaukset johtuivat erilaisista laitteiden vuodoista ja laitevaurioista sekä huoltotoimenpiteiden aikaisista pienistä kaasupäästöistä.

Lisätietoa kyselystä:

*Adato Energia Oy
Risto Heliö
(09) 5305 2708
risto.helio@energia.fi*